

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Навчально-науковий юридичний інститут

Кафедра теорії та історії держави і права

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ  
ЮРИДИЧНЕ ТЛУМАЧЕННЯ**

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітня програма Право

Спеціальність 081 Право

Галузь знань 08 Право

Затверджено на засіданні кафедри  
Протокол № 1 від 30 серпня 2021 р.

## **ЗМІСТ**

1. Загальна інформація
2. Анотація до навчальної дисципліни
3. Мета та цілі навчальної дисципліни
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання
6. Система оцінювання навчальної дисципліни
7. Політика навчальної дисципліни
8. Рекомендована література

| <b>1. Загальна інформація</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Назва дисципліни</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Юридичне тлумачення                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
| <b>Викладач (-і)</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Андріюк Володимир Володимирович, доц., к.ю.н., доцент кафедри теорії та історії держави і права                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| <b>Контактний телефон викладача</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Андріюк Володимир Володимирович (0342) 596133                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| <b>E-mail викладача</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Андріюк Володимир Володимирович<br>volodymyr.andriiuk@pnu.edu.ua                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| <b>Формат дисципліни</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Заочний                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| <b>Обсяг дисципліни</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | 3 кредити ЄКТС, 90 год.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| <b>Посилання на сайт дистанційного навчання</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | <a href="http://www.d-learn.pu.if.ua">http://www.d-learn.pu.if.ua</a>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |
| <b>Консультації</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | Консультації проводяться відповідно до Графіку індивідуальних занять зі студентами, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри <a href="https://kttidip.pnu.edu.ua/графлджєік-індивідуальної-роботи/">https://kttidip.pnu.edu.ua/графлджєік-індивідуальної-роботи/</a> Також можливі консультації шляхом листування через електронну пошту, зокрема, що стосується погодження змісту та структури індивідуальних науково-дослідних завдань. |
| <b>2. Анотація до навчальної дисципліни</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| <p><u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є теоретичні знання про види і способи тлумачення права, а також формування практичних навичок їх застосування за умов конкретної змодельованої ситуації, визначення юридичної природи тлумачення, його змістовного та функціонального обсягу, кваліфікації і впорядкування способів та видів тлумачення, а також використання отриманих наукових знань у правовій діяльності.</p> <p>Програма навчальної дисципліни складається з таких <u>змістових модулів</u>:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Загальнотеоретичні питання юридичного тлумачення</li> <li>2. Способи юридичного тлумачення</li> </ol> <p>Юридичне тлумачення є однією з вибіркових навчальних дисциплін освітньо-професійної підготовки магістрів зі спеціальності 081 «Право», що вивчається студентами протягом одного навчального семестру і має на меті формування у студентів як майбутніх висококваліфікованих спеціалістів необхідного базису знань і практичних навичок щодо з'ясування і роз'яснення змісту приписів правових актів з метою чіткого і результативного їх застосування у подальшій практичній діяльності, а також вироблення у студента розуміння суті і характеру перебігу процесів, що відбуваються у правовій системі держави.</p> |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| <b>3. Мета та цілі навчальної дисципліни</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| <p><u>Метою</u> вивчення навчальної дисципліни «Юридичне тлумачення» є формування у студентів як майбутніх висококваліфікованих спеціалістів необхідного базису знань і практичних навичок щодо з'ясування і роз'яснення змісту приписів правових актів з метою чіткого і результативного їх застосування у подальшій практичній діяльності, а також вироблення у студента розуміння суті і характеру перебігу процесів, що відбуваються у правовій системі держави. Метою навчальної дисципліни є формування у студентів знань, умінь та практичних навиків у сфері правотлумачної діяльності (в контексті її техніко-технологічних аспектів) на основі аналізу українського та зарубіжного досвіду у цій сфері.</p> <p><u>Основними цілями</u> вивчення дисципліни «Юридичне тлумачення» є з'ясувати поняття, структуру та значення тлумачення права, визначити об'єкт та суб'єкт</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |               |                          |                          |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------|--------------------------|--------------------------|
| тлумачення; визначити та розмежувати офіційне і неофіційне тлумачення права; здійснити формування, поглиблення і систематизація знань про головні прийоми мовного (граматичного), логічного, системного, історико-телеологічного (ретроспективно-цільового), функціонального та спеціально-юридичного способів тлумачення; виробити власне наукове розуміння та цілісний погляд на тлумачення права як вид юридичної діяльності; навчити на підставі узагальнення інформації про різні прийоми та способи юридичного тлумачення створювати акти тлумачення норм права. |               |                          |                          |
| 4. Результати навчання (компетентності)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |               |                          |                          |
| Загальні компетентності:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |               |                          |                          |
| Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу положень загальнотеоретичної юриспруденції.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |               |                          |                          |
| Знання та розуміння предметної області юридичного тлумачення та розуміння професійної діяльності.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |               |                          |                          |
| Здатність вчитися і оволодівати сучасними загальнотеоретичними правовими знаннями.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |               |                          |                          |
| Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |               |                          |                          |
| Фахові компетентності:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |               |                          |                          |
| Здатність застосовувати знання з основ юридичного тлумачення, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |               |                          |                          |
| Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |               |                          |                          |
| Здатність до критичного та системного аналізу складних правових явищ на загальнотеоретичному рівні і застосування набутих знань у професійній діяльності.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |               |                          |                          |
| Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення на загальнотеоретичному рівні.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |               |                          |                          |
| 5. Організація навчання                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |               |                          |                          |
| Обсяг навчальної дисципліни                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |               |                          |                          |
| Вид заняття                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |               | Загальна кількість годин |                          |
| лекції                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |               | 4                        |                          |
| семінарські заняття / практичні / лабораторні                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |               | 4                        |                          |
| самостійна робота                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |               | 82                       |                          |
| Ознаки курсу                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |               |                          |                          |
| Семестр                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | Спеціальність | Курс (рік навчання)      | Нормативний / вибірковий |
| 2                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | 081 Право     | 1                        | вибірковий               |
| Тематика курсу                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |               |                          |                          |
| Тема                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |               | кількість год.           |                          |
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |               | лекції                   | заняття сам. роб.        |
| Модуль I. Загальнотеоретичні питання юридичного тлумачення                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             |               |                          |                          |
| Тема 1. Юридичне тлумачення як вид юридичної діяльності                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |               | 2                        | - 10                     |
| Тема 2. Види юридичного тлумачення                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |               | -                        | - 10                     |
| Модуль II. Способи юридичного тлумачення                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |               |                          |                          |
| Тема 3. Мовний (граматичний) та логічний способи юридичного, тлумачення                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |               | 2                        | 2 10                     |
| Тема 4. Системний спосіб юридичного тлумачення                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |               | -                        | - 12                     |
| Тема 5. Історичний та телеологічний способи юридичного тлумачення                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |               | -                        | - 12                     |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |   |    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|----|
| Тема 6. Функціональний і спеціально-юридичний способи юридичного тлумачення                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | -                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | 2 | 12 |
| Тема 7. Техніка юридичного тлумачення                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | -                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | 2 | 14 |
| ЗАГ.:                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | 4                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | 6 | 80 |
| 6. Система оцінювання навчальної дисципліни                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |   |    |
| Загальна система оцінювання курсу                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | Загальна система оцінювання навчальної дисципліни є уніфікованою в межах навчально-наукового юридичного інституту і визначається п. 4.4 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, затвердженим Вченою радою Юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, протокол № 2 від 12.10.2010 р. (зі змінами, внесеними Вченою радою навчально-наукового юридичного інституту, протокол № 5 від 28 лютого 2017 р.) – <i>текст розміщений на інформаційному стенді та сайті Інституту</i> <a href="https://law.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/100/2020/01/Положення-про-критерії-оцінювання-студентів-у-ННІОІ.pdf">https://law.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/100/2020/01/Положення-про-критерії-оцінювання-студентів-у-ННІОІ.pdf</a> |   |    |
| Вимоги до письмової роботи                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | Вивчення дисципліни передбачає <u>обов'язкове</u> виконання всіма студентами письмової залікової роботи на останньому семінарському занятті.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |   |    |
| Семінарські заняття                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Система оцінювання семінарських занять визначена п.п. 4.4.3.2, 4.4.3.3 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  |   |    |
| Умови допуску до підсумкового контролю                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема, умови допуску до підсумкового контролю визначаються р. 5 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |   |    |
| Підсумковий контроль                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | Підсумковий контроль – залік. Залік проводиться у формі виконання письмової роботи.<br>На залік виносяться два описові завдання, які передбачають написання розгорнутої відповіді на питання та оцінюються по 35 балів кожне, одне описове питання, яке передбачає конкретну відповідь з огляду на відведений час виконання роботи і оцінюються 25 балів, одне питання, яке передбачає виконання тестового завдання закритого типу і оцінюється 5 балів.<br>Максимальний бал за залік становить 100 балів.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |   |    |
| 7. Політика навчальної дисципліни                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |   |    |
| <u>Письмові роботи:</u><br>Планується виконання студентами обов'язкових та додаткових декількох видів письмових робіт: письмової залікової роботи, письмових тестових завдань за темами, винесеними на самостійне опрацювання (перелік міститься в методичних вказівках для забезпечення самостійної роботи студентів денної форми навчання), письмових експрес-опитувань на семінарських заняттях тощо, а також додаткових письмових індивідуальних завдань (за вибором студента) – <i>Методичні вказівки розміщені на сайті кафедри</i> <a href="https://kttidip.pnu.edu.ua/навчально-методичні-матеріали/">https://kttidip.pnu.edu.ua/навчально-методичні-матеріали/</a> .<br><br>Академічна доброчесність: |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               |   |    |

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>.

#### Відвідування занять

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають лекції і практичні заняття курсу.

### **8. Рекомендована література**

1. Гончаров В.В. Динамічне тлумачення норм права. Львів, СПОЛОМ, 2013. 236 с.
2. Васильковский Е.В. Руководство к толкованию и применению законов. М., 1997. 128 с.
3. Власов Ю. Л. Проблемы тлумачення норм права: Монографія. К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2001. 180 с.
4. Капліна О. В. Правозастосовне тлумачення норм кримінально-процесуального права: моногр. Харків: Право, 2008. 296 с.
5. Коханюк Т. С. Системне тлумачення кримінального закону: моногр. Львів: ЛьвДУВС, 2015. 263 с.
6. Настасяк І. Ю. Тлумачення правових норм: навчальний посібник. Львів: ЛьвДУВС, 2010. 336 с.
5. Чулінда Л. І. Юридико-лінгвістичне тлумачення текстів нормативно-правових актів: монографія. К.: Атіка, 2006. 152 с.
6. Смирнов А.В., Манукян А.Г. Толкование норм права: учебно-практическое пособие. М.: Проспект, 2008. 144 с.
7. Тимофеев О. О. Тлумачення податково-правових норм: моногр. Харків: Право, 2013. 214 с.
8. Тодыка Ю.Н. Толкование Конституции и законов Украины. Харьков: Факт, 2003. 328 с.

Детальний перелік монографічної, наукової, науково-практичної літератури, нормативних джерел та інформаційних ресурсів до кожної теми міститься в методичних вказівках:

1. Андріюк В.В. Юридичне тлумачення: методичні вказівки для підготовки до семінарських занять студентів заочної форми навчання спеціальності 081 Право. Івано-Франківськ, 2018.
2. Андріюк В.В. Юридичне тлумачення: методичні вказівки для забезпечення самостійної роботи студентів заочної форми навчання спеціальності 081 Право. Івано-Франківськ, 2018.

<https://kttidip.pnu.edu.ua/навчально-методичні-матеріали/>.

**Викладач** \_\_\_\_\_ доц. В. В. Андріюк